

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

مقایسه مدیریت کرونا در شرق آسیا و کشورهای غربی

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی ظریف

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲.....	مقدمه	❖
۲.....	عملکرد کشورهای شرق آسیا در مقابل پاندمی کرونا	❖
۴.....	درسهای کنترل پاندمی کرونا از سوی چین	❖
۵.....	ناتوانی غرب در مقابله پاندمی کرونا	❖
۷.....	وضعیت شیوع کرونا در آمریکا و کشورهای اروپایی	❖
۷.....	وضعیت شیوع کرونا در کشورهای شرق آسیا	❖

بسمه تعالی

❖ مقدمه

برخلاف کشورهای اروپایی و آمریکای پر ادعا، کشورهای شرق آسیا در مقابله با کرونا بسیار موفق عمل کرده‌اند و در این کشورها موج دوم و یا سوم از شیوع کوید ۱۹ در کار نبوده است. گزارشها نشان می‌دهد شماری از کشورهای آسیایی نظیر چین، ژاپن، ویتنام، تایوان و کره جنوبی موفق به مهار کرونا شده‌اند و تجربه کشورهای نیوزلند و استرالیا نیز در مقایسه با کشورهای اروپایی و آمریکا بسیار موفق بوده است. اما چگونه این کشورها موفق شده‌اند و ویروسی که حوزه بهداشت و سلامت غرب را سرفاکنده کند و اقتصاد اروپا و آمریکا را به بحرانی عمیق فرو برد را مهار کنند. بررسی‌ها نشان می‌دهد موفقیت این کشورها حاصل درایت دولت‌ها و همچنین همکاری مردم بوده است و اقداماتی همچون «اعمال محدودیت‌های فراگیر، انسداد مرزهای کشور و حتی استان‌ها، رعایت بهداشت و پروتکل پزشکی و رصد کردن هوشمندانه تماس افراد با یکدیگر» منجر به کنترل ویروس کرونا شده است.

❖ عملکرد کشورهای شرق آسیا در مقابل پاندمی کرونا^۱

چین: نظام مدیریتی چین برای کنترل شیوع ویروس کرونا قواعد سخت و سختی را در پیش گرفت. قواعدی که از سوی مردم این کشور نیز اجرا شد. ورود و خروج به شهرهای بزرگی در چین با میلیون‌ها نفر جمعیت برای هفته‌ها منع شد. افزون بر انزوا و انسداد این شهرها، انجام آزمایش کرونا در ابعاد وسیع و رصد کردن دیجیتال تماس‌های مردم از جمله مواردی بود که توانست در مهار کرونا در چین موثر افتد. بر اساس آمار منتشر شده از سوی مقامات دولت چین، اکنون ماه‌هاست که تقریباً هیچ مورد جدیدی از ابتلا به کرونا در این کشور مشاهده نشده است. همین موضوع باعث شده است که چرخ‌های اقتصاد چین به حرکت بیافتد و روال عادی زندگی برقرار گردد. چین تنها قدرت بزرگ اقتصادی جهان است که سال کرونایی را با نرخ رشد اقتصادی مثبت پشت سر گذاشته است.

^۱ (دویچه وله، «راز موفقیت چین، ویتنام، ژاپن و کره جنوبی در مهار ویروس کرونا»، ۲۰۲۰/۱۱/۰۵)

تایوان: این کشور در سال ۲۰۰۳ همچون چین با شیوع بیماری سارس دست‌وپنجه نرم کرده بود و نسبت به تبعات شیوع این ویروس آگاهی لازم را داشت. بزرگ‌ترین سرمایه تایوان در مقابله با کرونا، پاسخ نافرجام این کشور به پاندمی سارس بود که درس‌های مهم فراوانی را به دولتمردان و مردم عادی آموخت. همین موضوع باعث افزایش آمادگی این کشور برای مقابله با پاندمی کووید ۱۹ شد. دولت تایوان پس از انتشار خبر نخستین مورد مشاهده کرونا در چین در ماه دسامبر سال ۲۰۱۹، سریع دست به کار شد. دولت مرزهای جزیره را در چند مرحله بر روی رفت و آمد مسافران بست. از سوی دیگر، این کشور به اندازه کافی ماسک و همچنین دستگاه‌های تنفسی در اختیار داشت. همین موضوع باعث شد که نیاز به پیش‌بینی محدودیت‌های شدید در این جزیره موضوعیت نیابد. در تایوان ظرف ۲۰۰ روز گذشته هیچ مورد ابتلا به ویروس کرونا گزارش نشده است.

ژاپن: عملکرد دولت ژاپن در هفته‌های نخست مورد انتقاد قرار گرفت و توکیو اقدامی جدی برای مقابله با ویروس کرونا انجام نداد. نه محدودیت خاصی برقرار شد و نه ظرفیت آزمایش کرونا افزایش یافت. با این حال جامعه ژاپن نسبت به خطرات شیوع این ویروس از آگاهی لازم برخوردار بود. راز موفقیت ژاپن را باید در رفتار و عملکرد مردم این کشور جست‌وجو کرد زیرا مردم ژاپن برای نظافت و بهداشت اهمیت زیادی قائل هستند. بسیاری از شهروندان ژاپن بدون فشار دولت برای پیش‌گیری از ابتلا به ویروس کرونا اقدام کردند و تقریباً همه مردم ژاپن از همان آغاز شیوع کرونا از ماسک برای پیشگیری استفاده کردند.

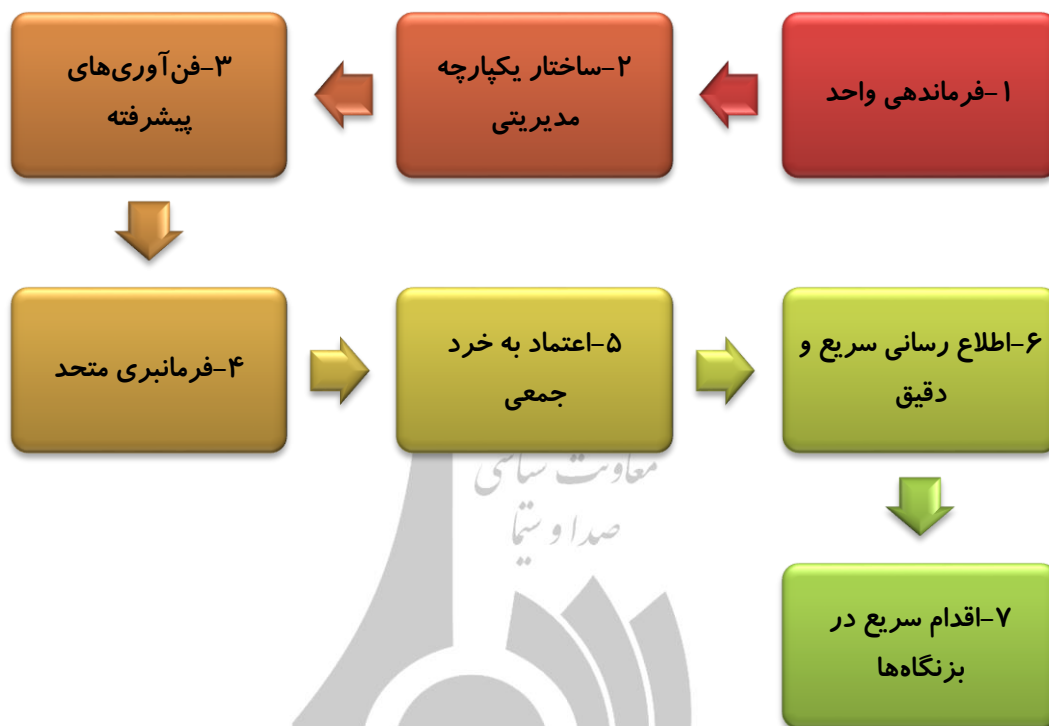
کره جنوبی: دولت سئول در مقابله با کرونا از این امتیاز برخوردار بود که با مردمی سروکار داشت که به توصیه‌های پزشکی به طور جدی عمل کردند. اینگونه بود که کره جنوبی با موج دوم کرونا روبه‌رو نشد و حتی نیازی به اعمال محدودیت‌های شدید در این کشور موضوعیت نیافت. افزون بر آن، کره جنوبی کنترل شدیدی بر رفت و آمد به کشور را در پیش گرفت. هر کس که به کره جنوبی سفر کند، باید دو هفته به قرنطینه خانگی برود. قانونی که از جمله شامل حال حتی شهروندان کره جنوبی نیز می‌گردید.

ویتنام: این کشور نیز همچون تایوان تجربه موفق در مقابله با بیماری سارس را در کارنامه خود داشت و سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۳ ویتنام را نخستین کشور موفق در مهار سارس اعلام کرده بود. تجربه مقابله با سارس اکنون به کار مهار شیوع کرونا آمده است. ویتنام از اول آوریل (۱۳ فروردین)، محدودیت‌های سه هفته‌ای در کشور اجرا کرد. آزمایش گسترده کرونا و همچنین مقررات شدید قرنطینه و همچنین رصد فراگیر تماس افراد از دیگر اقداماتی بود که دولت ویتنام برای مهار کرونا در پیش گرفت.

بسیاری از کشورهای آسیا و اقیانو سیاه از جمله چین، ژاپن، کره جنوبی، ویتنام، سنگاپور، نیوزیلند و استرالیا در برابر کووید-۱۹ عملکرد موفق داشته‌اند. نکته قابل توجه اینکه این کشورها با نسبت‌های متفاوت پیش‌تر مورد حمله سارس قرار گرفته یا شاهد آسیب‌های اقتصادی ناشی از آن بوده‌اند و از این مساله تجربه‌های مطلوبی کسب کردند.

❖ درسهای کنترل پاندمی کرونا از سوی چین ۱

بدون تردید موفق ترین مواجهه با ویروس کرونا را چین داشته است. مهمترین دلایلی که منجر به این موفقیت شده است عبارتند از:

۱- **فرماندهی واحد:** نخستین عامل پیروزی این کشور در مبارزه با بیماری های فراگیر از جمله کرونا که مورد تاکید کارشناسان می باشد، عاملی تحت عنوان "فرماندهی واحد" است. در گام نخست و در اقدامی قاطع، اتاق فرماندهی مدیریت بحران کرونا در حزب کمونیست چین به عنوان عالی ترین نهاد حاکمیتی این کشور تشکیل شد و شخص «شی جین پینگ» به عنوان دبیرکل حزب، رئیس جمهور، فرمانده قوای نظامی و رهبر این کشور مدیریت عالی این مجموعه را بر عهده گرفت.

۲- **ساختار یکپارچه مدیریتی:** با ورود حزب کمونیست چین به معادله مقابله با کرونا، عملاً بخشی از ظرفیت های حزبی اعم از شاهره های اجرایی، رسانه ای، امنیتی، انتظامی و حتی اقتصادی زیر نظر حزب در زمینه مقابله با ویروس مسئولیت یافته و نهادهای عمدتاً غیرقابل انعطاف حزبی برای رویارویی با بحرانی اساسی بسیج شدند. در این چارچوب، پس از تعیین سرخط ها و اهداف کلی از جانب دبیرکل حزب، در جریانی از بالا به پایین و از کل به جزء، فرآیند تقسیم وظایف انجام گرفته و فرماندهی واحد از پایتخت کشور به مراکز استان ها، شهرها، مناطق، محلات و حتی شهرک های مسکونی تسری داده شد.

^۱ (سایت الف، «چین چگونه کرونا را مهار کرد؟»، ۱۳۹۹/۹/۱)

۳- فن آوری های پیشرفته: چینی ها با صرف هزینه های گزاف و سرمایه گذاری های بلندمدت در حوزه های آی تی، ارتباطات، فناوری های پیشرفته و روز پزشکی و دیگر حوزه های زیربنایی به این موفقیت دست یافتند.

۴- فرمانبری متحد: روحیات اجتماعی چینی ها، اخلاقیات فردی و جمعی آن ها و دغدغه های اقتصادی و معیشتی اکثریت شان همواره یکی از برگ برنده حاکمان بر این کشور در طول تاریخ سیاسی آن بوده است. همراهی مجموع عوامل یاد شده با میزان اعتماد افکار عمومی چین به حاکمان این کشور که می توان مقدار آن را با نگاهی حداقلی، متوسط به بالا توصیف نمود، با قاطعیت مدیریتی و اصطلاحا دیسیپلین و نظم حکومت چین که امری شناخته شده در جهان امروز محسوب می شود، توفیق اتاق فرماندهی بحران حزب کمونیست چین در کنترل فراگیری کرونا را در پی آورد.

۵- اعتماد به خرد جمعی: جامعه شناسی چینیان کاری پیچیده، چند وجهی و دشوار است اما مطالعات و مشاهدات نشان می دهد که مردم چین از "پیوستگی در اعتماد به خرد جمعی در مواقع بحران" سود می برند. پرواضح است که فقدان چنین روحیه ای در پرجمعیت ترین کشور جهان می تواند ست عملا مدیریت بحران در چین را با چالش هایی جدی مواجه کند.

۶- اطلاع رسانی سریع و دقیق: از عوامل دیگر توفیق چین و کنترل فراگیری کرونا، اطلاع رسانی سریع، دقیق و حساسیت برانگیز در خصوص موقعیت و شرایط مناطق مختلف درگیر با بیماری با جزئیات بوده است. در این عرصه نیز فناوری های پیشرفته چینی ها به کمک آن ها آمد و علاوه بر شیوه های به روز اطلاع رسانی در شبکه های اجتماعی، امکان رصد آنلاین آمار مبتلایان، قربانیان و اماکن پرخطر، کم خطر و بی خطر به صورت برخط برای تمامی شهروندان اجرایی گشت.

۷- اقدام سریع در بزنگاه ها: یکی از راهبردهای اساسی چین در مدیریت بحران، "عمل سریع، در بزنگاه" است که به باور پزشکان حاضر در خط مقدم مبارزه با کرونا در شهر ووهان، اگر چنین رویکردی در دستور کار اتاق مدیریت بحران قرار نمی گرفت، قطعا ابعاد بحران در گستره کشوری چون چین به یک فاجعه ملی ختم می شد.

همچنین باید تاکید کرد رویکرد « شنا سازی زود هنگام، قرنطینه زود هنگام، تشخیص زود هنگام و نهایتا درمان زود هنگام » چهار پایه اساسی نبرد چین علیه شیوع کرونا در این کشور را تشکیل می داد.

❖ ناتوانی غرب در مقابله پاندمی کرونا

اما از سوی دیگر کشورهایی بودند که مواجهه بدی با شیوع کرونا داشته اند. این کشورها عمدتا کشورهایی بودند که خود را متمایز و برتر از دیگر جوامع و ملت ها می دانستند. این حس خاص بودن باعث می شود که آمریکا در کنار اروپائیه ها هنگام مواجهه با چالش کرونا نگرش استاندارد و رایج جهانی را اتخاذ نکنند و حتی آنرا به تمسخر بگیرند. به طور مثال ترامپ که در راس قدرتمندترین کشور جهان قرار دارد مردم را به خوردن مواد ضد عفونی کننده دعوت کرد و در اروپا نیز توده های وسیعی از مردم که تمایلات افراط گرایانه دارند علیه مقررات محدودیت عبور و مرور و قرنطینه شدن شهرها دست به تظاهرات زدند. شیوع ویروس کرونا در اروپا به واقع تجربه ای تلخ و ناگوار برای دولت های ناکارآمد اروپا در حوزه بهداشت و درمان بود. هم اکنون پاندمی کرونا در کشورهای اروپایی وضعیتی بحرانی ایجاد کرده و برای مقابله با این ویروس بسیاری از این کشورها مجبور شده اند مقررات سختی را وضع کرده اند.

احوال این روزهای اروپا، آشفته بازاری از اصرار دولت‌ها به راه اندازی برنامه‌های واکسیناسیون، انتقاد شهروندان از سیاست‌های دولت‌ها در مقابله با پاندمی کرونا، تردید افکار عمومی از ایمنی واکسن‌ها و همچنین تجمعات پراکنده معترضان خشمگین است. نشریه آلمانی "دی ولت" به تازگی با انجام نظرسنجی با هدف بررسی رضایتمندی شهروندان ۹ کشور اروپایی از سیاست‌های دولت‌ها در مقابله با ویروس کرونا نوشته است: برپایه این نظرسنجی ۱۴ درصد پرسش‌شوندگان سختگیری‌های اعمال شده در کشورشان را اغراق‌آمیز و بیش از حد ارزیابی می‌کنند و تنها ۱۹ درصد سیاست‌های دولت را کاملاً درست می‌دانند. همچنین ۶۶ درصد مردم در این کشورها اقدام‌های مقابله با کرونا را یا زیادی و یا ناکافی می‌دانند و از آن رضایت ندارند.^۱

ناکارآمدی تدابیر کرونایی، افزایش لجام‌گسیخته آمار مبتلایان و جانباختگان این بیماری، تعطیلی‌های سراسری و از سرگیری فعالیت کسب و کارها در زمان اشتباه، تعطیلی مراکز آموزشی و مدارس، تجمع شهروندان در اعتراض به اقدامات سختگیرانه دولت‌ها، اجباری شدن ماسک و تعیین جریمه‌های سنگین وضع شده برای نادیده گرفتن محدودیتها در اروپا هنوز نتوانسته شرایط کشورهای اروپایی را بهبود بخشد و کارشناسان معتقدند نه تنها شیوع ویروس کرونا در این قاره خیال توقف ندارد بلکه از ماه‌ها پیش زنگ‌های خطر برای آغاز موج جدید ابتلا در زمستان به صدا در آمده‌اند.

اما در آن طرف آتلانتیک آمارها نشان می‌دهد آمریکا بدترین عملکرد را در مواجهه با پاندمی کرونا داشته است. گذشته از پیامدهای سیاسی، اجتماعی و انسانی این بیماری و فشارهایی که بر خانواده‌ها، کادر درمان و بخش خدمات اجتماعی آمریکا وارد شد، تاثیر اقتصادی این ویروس برای آمریکا بسیار مرگبار بوده است. تعطیلی بسیاری از کارخانه‌ها و صنایع، کاهش شدید نرخ گردشگری، افت شدید و همزمان تولید و مصرف کالا و تعطیلی یا ورشکستگی بنگاه‌ها از جمله چالش‌های دولت ترامپ در مقابل پاندمی کرونا بودند. روزنامه «نیویورک تایمز» در گزارشی شرایط اقتصادی آمریکا را بدترین حالت آن در یک دهه اخیر ارزیابی کرد و تاکید کرده است که بسیاری از مردم آمریکا اکنون بدترین شرایط اقتصادی عمر خود را تجربه می‌کنند.

با وجود اینکه آمریکا به طور چشمگیری نسبت به رویکرد، تجارب و چگونگی مواجهه سایر کشورها با چالش کوید ۱۹ بی‌علاقه نشان داده است اما ده‌ها کشور را می‌توان یافت که دارای سیستم‌های بهداشتی پیشرفته هستند و خدمات بهتر مطلوب‌تر و پر بازده‌تری را با نیمی از هزینه‌های دریافتی بیمارستان‌های آمریکا ارائه می‌کنند. «جرمی کیندیک» در مقاله‌ای انتقادی که برای نشریه «فارن افرز» نوشته چنین استدلال می‌کند که استثناگرایی آمریکایی (یعنی این رویکرد که آمریکا در میان ملت‌ها منحصر به فرد است و راه آمریکایی همواره بهترین راه است) چشم رهبران این کشور و حتی بسیاری از شهروندان آمریکایی را نسبت به درس‌آموزی بالقوه از تجربه دیگر کشورها در زمینه نجات از چالش‌های حیاتی، کور کرده است.^۲

^۱ (خبرگزاری ایرنا، «ساکنان اروپا ناراضی از عملکرد دولت‌ها در مقابله با کرونا»، ۱۳۹۹/۱۰/۲)

^۲ (همشهری آنلاین، «عوامل تعیین‌کننده موفقیت یا شکست کشورها»، ۱۳۹۹/۷/۲۴)

❖ وضعیت شیوع کرونا در آمریکا و کشورهای اروپایی^۱

وضعیت فعلی کشورهای اروپایی و آمریکا در مقابل پاندمی کرونا					
نام کشور	جایگاه جهانی	تعداد کل مبتلایان	مبتلایان در حال درمان	مبتلایان با وضعیت وخیم	فوت شدگان
آمریکا	۱	22/918/711	9/051/212	28/931	383/295
انگلیس	۵	3/072/349	1/583/951	3/098	81/431
فرانسه	۶	2/783/256	2/513/077	2/629	67/750
ایتالیا	۸	2/276/491	579/932	2/811	78/755
اسپانیا	۹	2/050/360	-	2/318	51/874
آلمان	۱۰	1/932/357	345/349	5/414	41/508

❖ وضعیت شیوع کرونا در کشورهای شرق آسیا^۲

وضعیت فعلی کشورهای شرق آسیا در مقابل پاندمی کرونا					
نام کشور	جایگاه جهانی	تعداد کل مبتلایان	مبتلایان در حال درمان	مبتلایان با وضعیت وخیم	فوت شدگان
ژاپن	40	280/775	56/243	852	3/996
چین	۸۲	87/536	673	20	4/634
کره جنوبی	۸۶	69/114	15/422	395	1/140
ویتنام	۱۷۲	1/515	119	-	35
تایوان	181	834	101	-	7

^۱ www.worldometers.info/coronavirus/

^۲ همان